

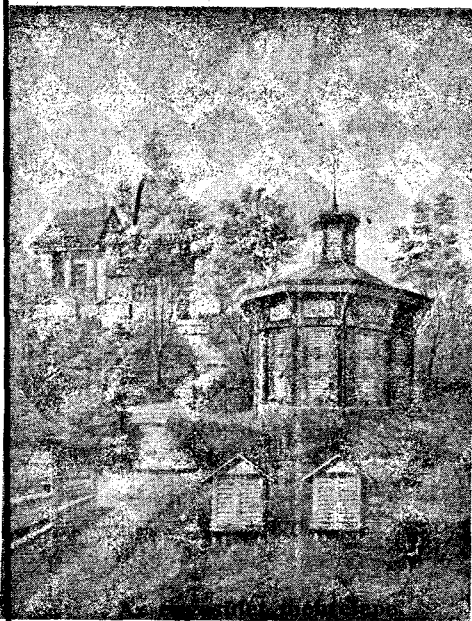
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

XXIX. évf.
7. szám ::

== FELELŐS SZERKBSZTÓ: ==
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

Kolozsvár
1914. Julius

⌘ MEGJELNIK MINDEN HÓ ELEJÉN ⌘

Előfizetési ár: egy évre 4 K, félévre 2 K. Az erdély-
részi méhész-egyesület tagjai a tagsági díjért kap-
ják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 K. A lap
szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő
névére: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 2. küldendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyzetcentiméter) 20 K, fél-
oldal 10 K, negyedoldal 5 K. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal,
egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az
egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. -- Reklamációk, hirdetésekre
vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3.
sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz: Kolozsvár, Bocskay-
tér intézendők. -- Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny“) tüzetes
megjelölésével van megengedve. -- A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség.

Lapunk szenzációs kedvezményei !!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződéses viszonyt létesítenünk a 20. év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás” Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás”-t évi 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronaért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronaért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek elő a „Háztartás”-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás” könyvtára” most megjelent husz kötetét. A „Háztartás” mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli Divat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi major stb. sfb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak. Konyha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalnu illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatványszámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás” kiadóhivatala, Budapest, II., Margit körút 5/B. Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába: Kolozsvár, Mészáros-u. 3. küldendők.

„Budapesti Miniatur Fényképészeti Vállalat” kolozsvári fiókjával a „Méhészeti Közlöny” kiadóhivatala a következő egyezséget kötötte:

Minden egyesületi tag igényt tarthat bármily beküldött kis fénykép után is egy életnagyságu fényképnagyításra, csupán a diszes papirkeretért (gravírozott passe-partout) és a retouchálásért kell 6 koronát fizetni. Ebből az összegből 1 K 50 fillér postabélyegekből a nagyítani kívánt képpel együtt az egylet főtitkárához (Dr. Balázs Ferenc Mészáros-utca 3. sz. Kolozsvár) küldendő. A kész nagyítás 4 K 50 fillér utánvétellel fog a nevezett cégtől megküldetni. A kép nagysága 55/68 cm és a beérkezéstől számított 21 nap alatt elkészül.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítik, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. :- Pontos kiszolgálás!

SAJLER GÉZA bádogos, Kolozsvár, Erzsébet-út.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségletein-
ket, ugyszintén a többi méhészeti kel-
lékeket a szigoruan szolid, jóhírnevű
és már 29 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-u. 99, szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1914.
évre szóló főárjegyzéke méhészeti útmutatóval együtt
szívesen ingyen és bérmentve küldetik. ■ ■

Hutter Gerő utóda

első hazai gőz és villanyerőre berendezett műlépgyára
Kolozsvár. Jókai-utca 7. szám alatt.

■ ■ ■ ■
Ajánlja a többszörösen arany-,
ezüst-, bonzérémmel és diszokle-
vével kitüntetett és valódi tiszta
méhviaszból készült, legkittünőbb
minőségű, soha meg nem nyuló
műlépeit bármily nagymennyi-
ségben és adott méret szerinti
nagyságban. Különként: Sárga
viaszból 5 kor. Fehér viaszból
6 kor. 50 fill. Készpénzért vá-
sárol, vagy kész műléppel be-
cserél tiszta valódi méhviaszt.

Tisztelettel: **Hutter Gerő**
utóda műlépgyáros. ■

■ ■ ■ ■
A londoni 1910. évi
nemzetközi kiállítá-
sán aranyérem.

■ ■ ■ ■
A bpesti 1910. évi
55. méhész-var-
dorgyűlés kiállítá-
sán bronzérem.

A kolozsvári 1910. évi gazdasági kiállításon diszoklevél, a
kolozsvári 1912. évi országos méhészeti iállításon aranyérem,
a kolozsvári 1910. évi gazdasági termény kiállításon aranyérem.

Reményik L. és Fiai utódai

Deák András és Társa vas-nagykereskedés Kolozsvár

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 " horonytisztító	— .70
1 " méhészkes	2.—
1 " sejt fedelező kés	1.35
1 " fenék tisztító	1.50
1 " permetező	1.—
1 " anyazárka	— .55
1 " herefogó	2.75
1 " füstölőkészülék	3.95
1 " méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztyű	3.40
1 klg. mülép valódi sárgaviaszból	5.—
Fehér viaszból	6.50
1 5 klgmos postacsomag keret- léc felszabdalva	3.80
1 m ² . Hannemann rács	6 50

Sürgőnycim :

Reményik utódai.

Telefonszám 84.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél az alábbi méhészeti eszközök, felszerelések, továbbá mülép és könyvek rendelhetők meg: Háromsoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 10 korona. Négyesoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 13 korona. Nem egyesületi tagoknak 2 koronával drágább. Mülép sárgaviaszból bármely méretű 1 klg, 5 korona. Mülép fehérviaszból bármely méretű 1 klg. 6.50 korona.

Felszabdalt keretléc 5 kilogrammos postacsomagban 3 korona 60 fillér. „Erdély Méhészetének története című könyv ára 1 korona 20 fillér. „A méz ápológiája című könyv ára 1 korona 20 fillér. Pergetett méz 5 kilós bödönben 9 korona. — Készít az egyesület ezen kívül bármilyen rendszerű és nagyságu kaptárt előzetes megrendelésre megegyezés szerinti árban. A megrendelések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-ntea 3. szám alá küldendők. — —

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

== FELELŐS SZERKESZTŐ DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS. ==

KOLOZSVÁR, 1914. JULIUS HÓ.

XXIX. ÉVFOLYAM. 7. SZÁM.

Fel Pozsonyba!

Immár csak egy pár hét választ el attól az időponttól, midőn három nemzet — a német, osztrák és magyar — méhészei hazánk régi koronázó városában, Pozsonyban összejönnek, tanácskoznak s megvitatják azokat az eszméket, melyek okszerű, méhészetünk fejlesztésénél irányadók s célravezetők lehetnek.

Julius 25—30-ika versenyttere lesz három nemzet méhész társadalmának, itt fogják bemutatni e nemzetek méhészei mennyire haladtak ez utóbbi években a gyakorlat és elmélet terén.

Minket magyarokat közelebbről érdekel, mert hiszen hozzánk jönnek a német és osztrák méhésztársaink, a mi vendégeink lesznek, mint 1910. évben; de érdekel azért is, mert a versenyben már régóta mi magyarok járunk elől, ezt elismerik ugy a németek, mint osztrákok. Most is meg kell mutatnunk, hogy nem maradtunk vissza, dacára az utóbbi rossz méhészeti éveknél.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület is mindig ott volt az elsők között, első díjat hoztunk el 1910-ben is Budapestről, most sem lehetünk utolsók.

Egyesületünk minden előkészületet megtett s a jelekből ítélve, meg fogjuk Pozsonyban is állani a magunk helyét.

Aki tehát teheti, jöjjön zászlónk alá, az alá a zászló alá, mely 34 éven át annyi dicsőséget hozott nekünk, erdélyi méhészeknek.

Székely atyánkfiai, Udvarhely és Háromszék vármegeből csoportosan indulnak július 22-én s csatlakoznak hozzájuk a kolozsváriak s így remélhetőleg igen szép számmal jelenünk meg ugy a vándorgyűlésen, mint a kiállításon.

Aki az egyesület csoportjában leendő kiállításra még

nem jelentkezett, még mind nem késő. Amint már több ízben jeleztük, erdélyi mézünket kell bemutatnunk. Éppen ezért, akinek méze van, július hó 15-ig egyesületünk főtítkárához, dr. Balázs Ferenchez Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz. küldjön be 5 kiló tiszta pergetett mézet, ha bődönje nincs, nevezett titkártól azonnal kérjen, a beküldött méz Kolozsvárt lesz teljesen egyforma üvegekbe lehuzva s azután Pozsonyba felküldve. A beküldött méz ára a kiállítás után ki lesz utalványozva.

Egyesületünk a vándorgyűlésen és kiállításon résztvevők részére jelvényt is készített, akik erre igényt tartanak, forduljanak az egyesület főtítkárához.

Felkérjük továbbá, hogy akinek elszállásolásra, kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványra van szüksége, azonnal forduljon a kiállítás irodájához (Pozsony, Duna-utca 26. sz.), a jegy díja fejében 40 fillér postabélyegben egyidejűleg beküldendő s a levélben jelzendő, hogy a vasuti jegy mely állomástól állítandó ki.

Azon reményben, hogy július 25-én Pozsonyban találkozni fogunk, a viszontlátásra!

Dr. Balázs Ferenc,
főtítkár.

Egyesületi élet.

A folyó évi 2-ik tanfolyam hallgatóinak vizsgája jun. hó 20-án délután ment végbe az egyesület házsongárdi telepén. A földmivelésügyi m. kir. miniszter úr Önegyméltósága képviselőjében *Krenedics Ferenc* miniszteri titkár ur jeleni meg a vizsgálaton.

Jelen voltak az egyesület részéről: *ar. Zsögön Béla* igazalelnök, *dr. Balázs Ferenc* főtítkár, *Zsögön Rácz Mihály* pénztáros, *dr. Ványolós Miklós* szerkesztő és *Donáth Aladár* a tanfolyam vezetője.

A hallgatóság részéről *Fekete-Nagy Béláné* és *dr. Ille Miklósné* urnők, *Kicsid Géza*, *Kádár Elemér*, ifj. *Zsögön Béla*, *dr. Ille Miklós*, *Szilágyi Márton*, *Schefcsik Lajos* és *Géza*, *Alberti Lajos*, *Németi Ferenc*, *Szilágyi Antal* és *Feurgyán Miklós* urak.

Az időszaki 2-ik méhészeti tanfolyam résztvevői *Povovics Antal* csendőrőrmester *Hajduböszörmény*, *Petők*

Sándor csendőr Debreczen, Jeszenszky András csendőr Kolozsvár, Salamon János csendőr Kolozsvár, Győrffi István csendőr Barcarozsnyó, Kilyén László csendőr Feketehalom, Ille János földmives Magyargyerőmonostor, Albert Ferenc csendőr Csehétfalva, Balázs Sámuel csendőr Csehétfalva, Székely Márton csendőr Magyarfenes, Boncz József cipész Sztána p. u., Fekete-Nagy Judith Kolozsvár (magánhallgató), Csenán Lázár, Marosán János, Rusz Illyés, Trif János, Morár Vazul és Pap János Szamosfalva, Izsák Ferenc Csehétfalva, Feurgyán János Szamosfalva és Derzsán Traján Szamosfalva a hozzájuk intézett kérdésekre mindnyájan kielégítő feleletet adtak. Különösen kiemelkedők a csendőrök, akik a rövid idő dacára a méhészetben szerzett elméleti és gyakorlati tudásuk megszerzésének oly szép tanujelét adták, hogy méltán remélhetjük, hogy az ezen talajra hullott mag el nem pusztult, hanem kisarjadzik, virágot hoz és gyümölcsöt terem.

Nem kis elismerés illeti a románajku hallgatókat sem, akik küzködve a magyar nyelv nehézségeivel nagy igyekezetet fejtettek ki a méhészeti műszavak elsajátításánál, ami azt bizonyítja, hogy nem csupán kedvtelésből jöttek a tanfolyamra.

A vizsgálat végeztével Krenedits Ferenc miniszteri titkár meleg szavakban buzdította a tanfolyam hallgatókat a méhészet rögtön való megkezdésére s annak csüggedés nélkül való folytatására.

Ezek után a miniszteri titkár ur az Egyesület tisztikarának kalauzolása mellett megtekintette a tanfolyamhallgatók által készített kaptárakat és eszközöket, valamint az Egyesület telepén tett ujitásokat s a tapasztaltak fölött meglegedését fejezte ki.

Másnap meglátogatta a m. kir. állami tanítóképző intézet, valamint a Szent-Erzsébet aggháznak Kicsid Géza róm. kath. segédlelkész vezetése alatt álló méhesét s meggyőződést szerzett azok haladásáról.

Személyi hírek.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Valló János* pozsonyi méhészeti vándortanítót, hosszú és érdemes szolgálatának jutalmául méhészeti *felügyelőnek* nevezte ki. Ószinte szívből örülünk ezen kiváló kitüntetésnek már csak azért is, mert látják benne a buzgó szolgálat méltó megjutalmazását. Egyben gratulálunk az új felügyelő ur-

nak kitüntetéséhez és kívánjuk, hogy azt minél hosszabban és minél jobb erőben és egészségben viselhesse.

Súlyos csapás érte június hó 22-én egyesületünk jegyzőjét, *Tasnády Szeőcs Samut*. 17 éves 7-ik gimnáziumot végzett Géza nevű fia hirtelen elhunyt, mély gyászba borítván a családot, mely hozzá annyi reményt fűzött. Temetése június 24-én délután nagy részvét mellett ment végbe, melyen egyesületünket a tisztikar képviselte.

Juliusi teendők.

A rajzás beszüntetése.*

a) *Kasoknál.*

Kétségtelen, hogy ismerünk olyan fogásokat, melyekkel a méhek további rajzásának elejét vehetjük, de vannak évek, mikor a rajzás beszüntetésére tett minden kísérlet gyakran fiaskót vall és a család kirajzik.

1. Kasoknál a további rajzás beszüntetésének legismertebb módja a helycsere: u. i. az első rajt az anyacsalád helyére, az anyacsaládot pedig másfelé tesszük; miáltal minden kijáró népét elvesztvén, az anyabölcsőket lerombolja és rendszeren a rajzás is megszűnik, de takarás hiányában gyakran a fiasítása is elpusztul.

2. Ha újabb helyén is olyan erőre kapna, hogy kirajzásától lehetne tartani, egy gyöngébb kirajzott családdal vagy utórajjal cseréljük ki.

Az 1. 2. pont alatti eljárást alkalmazzuk az utórajoknál is.

3. Ha az előraj kivonulása után, 6—7 nap múlva — a legszebb anyabölcső meghagyásával — az összes anyabölcsőket leszedjük, az utóraj jelentkezését meggátolhatjuk. Ez azonban kasoknál felette nehéz dolog, mert minden anyabölcsőt nem is láthatunk; s ha a lépek közé rejtve csak eggyel több anyabölcső is marad, a család bizonyosan kirajzik. Hogy a leszedett anyabölcsők kárba ne menjenek, mint alább látni fogjuk, a szebbjét anyanevelőkhöz osztjuk be.

4. Hogy a család tétlenségre ne legyen kárhóztatva, az anyabölcsők kimetszése mellett a kas alá toldást (széles deszkaráma, szalma- v. vesszőgyűrű) is kell tegyünk; mely-eljárás szintén egyik, de kevésbé sikeres módja a rajzás beszüntetésének.

* Mutatvány Donáth Aladárnak „Természetesség a méhészetben” cím alatt megjelent könyvéből.

5. Sokszor beválik azon eljárás is, ha a kas hátulso részén vágunk kijárót, aztán megfordítjuk, az első kijárót betapasztjuk és a kast pár cm. magas fahasábra emelvén, igyekszünk szellősen tartani.

6. Sikerült a rajzást beszüntetnem úgy is, hogy a család mellé egy olyan beépített kast tettem, melynek népe kipusztult; mind a kettő alá törpébb toldást helyeztem és az alapon széles deszka-csatornával kötöttem össze. Oly nagy szorgalommal láttak az elhalt méhek kihordásához, a sejtek tisztogatásához és megtöltéséhez, hogy a rajzást is feledvén, az anyabölcsőket lerombolták és 7 nap mulva a mézzel színültig megtöltött kast mással kellett kicseréljem s azt is megtöltötték. (Jankafalván, 1911 június havában.)

7. Ha nyomban, az előraj kivonulása után, *termékeny fiatal anyát* adunk a családnak, (hogy miként: l. »Arva népek anyásítása« c. alatt) utórajt csak elvéve kapunk.

8. De elejét vehetjük a további rajzásnak. Ábend szerint úgy is, ha nem várjuk meg a raj kivonulását, hanem mielőtt a párbeszéd megkezdődött, egy rajra való ki-dobolunk (Lásd: »A dobraj« (és a dobrajt egy nap mulva visszaadjuk a családnak; mikor már a fölösleges anyákat is kidobálták. A visszaadás úgy történik, hogy a rajt felfordítjuk és az anyakast ráborítjuk. Az alsó kast csendesen ütögetvén, néhány perc mulva felvonul a nép.

b) *Kaptároknál.*

Kaptároknál, mint ingó építményű méhlokásoknál, sokkal könnyebb a rajzás beszüntetése; noha itt is gyakran kifognak a méhek gazdájuk mesterkedésén, erőszakos műveletén.

1. A további rajzás beszüntetésének régen közismert módja a család összetartásánál már említett rajállapotba való helyezés. Ha tehát az első raj elbocsátása után, 6—7 nap mulva — a legszebb anyabölcsős keret kivételével — az összes építményét elvesszük a családnak és helyettes lépkezdéses kereteket adván be, a felső sor közepére az anyabölcsős kereteket behelyezzük, a népet visszaadjuk, rendszeren utórajt sem ad.

Mondanom sem kell, hogy a fiasítást most is nyomban beadjuk a gyöngébb családokhoz és hogy azok ki ne rajozzanak, az anyabölcsőket megsemmisítjük, vagy pedig anyanevelők készítésénél használjuk fel.

2. Célt érhetünk úgy is, ha a legszebb anyabölcső kivételével az összes anyabölcsőket szétromboljuk; ami kaptároknál könnyebb dolog is.

3. Gyakran elveszi a család rajzókedvét az is, ha

összes fölösleges mézét elvéve, üres kiépített vagy megromgált kereteket adunk be neki; mely esetben szegénységet érezvén, a fölösleges anyagolcsókat lerombolja.

4. Némelyek fiasítós keretek elszedésével vágnak eret a családon, mások meg fiatal népét seprik át a gyöngé törzsekhez — tehát mesterségesen rajoztatják, gyöngítik.

5. Több sikerrel operálhatunk a mozdítható és egyes kaptároknál, ha az előrajt — mint a kasoknál láttuk — az anyacsalád helyére, azt pedig másfelé tesszük; vagy pedig kirajzolt, gyöngé anyacsaláddal, esetleg hasonló utórajjal cseréljük fel az utórajzásra készülő családot.

Hasonlóan járunk el az utórajjal is.

6. Azonban az 1—5 pontban felsorolt, kétségtelenül erőszakos és igen gyakran káros következményekkel járó műveletek helyett itt is jobban ajánlhatom előraj után a termékeny, fiatal anyá beadását.

7. Mivel azonban az anyásítás szüksége nem forog fenn és nem állott elő azon helyzet, hogy a család bármilyen anyát kényszerüljön elfogadni, az így beadott anya nem a család választottja és kedvence, hanem egy ráerőszakolt idegen: egy trónbitorló lesz, inkább bizom a választást a méhekre, engedem: hadd rajozzanak!

Az egyesítés kasoknál és kaptároknál

1. Az előrajt minden családtól elfogadom.

Vagy megtartom, mint önálló családot, vagy gyöngé előrajjal, anyacsaláddal egyesítem. Az egyesítésnél azonban anyát (rendesen a raj anyját) tartom meg, mely életvonalóbbnak bizonyul és kalitkába helyezve, népénél hagyom.

Ha kas a kiszemelt gyöngé család, akkor kidobolás útján, ha kaptár, akkor a keretek kiszedése közben az anyát kivesszem és megsemmisítem, hogy árvaságot érezzen.

Másnap, korán reggel vagy este, az egyesítendő rajt mézes vízzel gyöngén megpermetezvén, kaptároknál garaton át, vagy deszkalapra zökkenve az árva családhoz nedves toll szárral beterelem, kasoknál az anyás kalitkát a fészek közepén álló lépek közé ékelem, a kást a rájfogó fölé helyezem és 24 óra múlva az anyát kibocsátom.

2. Ha egy rajnál többet nem akarok, elfogadom a másodrajt is, de nem tartom meg.

Ha csak két családom van (az anya és az első raj) vagy ha több is van, de több raj nem jelentkezett, akkor az összes anyagolcsók lerombolása után, az 1. pontban leírt módon, az utórajt a kirajzolt anyacsaládhoz adom vissza. Mivel azonban mindkét családnál fiatal anya van, bármelyiket megtarthatjuk ugyan, de itt már helyesebb

a kirajzott család anyját megtartani, a rajét kifogni. E fiatal anyát is kár volna elpusztítani, (1—2 maroknyi néppel párosító ládikába tesszük, melybe 1 bő himporos, utána egy kevés fiasításos és 1—2 félig mézes keretet előbb elrendezzük.)

3. Ha pedig több másodraj jelentkeznék, de azokat megtartani szintén nem akarjuk, eljárásunk az előbbinél sokkal biztosabb lesz, ha az egyes rajokat sohasé oda adjuk vissza, ahonnan kiszálloptak, hanem elcserélve, szintén másodrajt elbocsátott családokhoz a már ismert módon minden esetben párosító ládikákba helyezvén a kifogott anyákat, melyeknek később fogjuk hasznát venni az anyásításnál.

A rajzás beszüntetését összefoglalván, a lényeg ez: ha nem akarjuk, hogy a családok rajozzanak, engedjük rajozni — ne fojtsuk vissza az ösztönt a családokba, — de a fölösleges anyagölcsők megsemmisülése után ismét adjuk vissza a rajt. Bármikor egyesítsük a gyöngé családokat is, csak arra vigyázzunk, hogy az egykorú s egyező természetű népek: előrajok előrajokkal vagy meddő családokkal, utórajok (2-od, 3-ad stb.) utórajokkal vagy kirajzott családokkal cserélgetve egyesüljenek.

Donáth Aladár.

Okszerű méhészet.

Általában a méheknek mesterséges ápolását, tenyésztését okszerű méhészetnek szeretik nevezgetni. Értik ez alatt mindazon műveletek végrehajtását, melyeket egyik-másik szaklap, vagy önálló munka előír és ez még nem volna hiba, de beleszól az újan feltalált eszközök egész sorozata.

Ha végig tekintünk a méhészeti eszközök sorozatán, egy oly tenger mindenféle célra *legalkalmasabbat* találunk, hogy a méhész, aki egy eszközárjegyzéket kezébe talál venni, alig képes a diszesebbnél diszesebb jelzőkkel feldicséرت és ajánlott különféle eszközök rengetegéből kiköszodni.

Hiába, a gépek, a gyárak korát éljük. Ma már idejéرت multa az a szép közmondás: »Lassan járj, tovább érsz.« Gyorsan ruhanunk előre. Rövid az élet, sietni kell, hogy kihasználhassuk. Ezt az elvet követi a méhészeti gyári ipar is, amidőn sok, különböző méhészeti eszközzel szórja tele a méhésztvilágot. S csodálatos, elég eredménnyel.

Ha végigpillantunk az elmúlt 60 évre, csodálattal kell tapasztalnunk, hogy a méhészet csak lassan, lépésről lépésre halad, míg az eszközök ipara oly rohamosan indult a fejlődésnek, hogy már csak napok kérdése, hogy a méhészethez méhre nem is lesz szükség, mert mindazt, amit a méhek csinálnak, napról napra kitalált eszközök segítségével a gépek meg fogják csinálni s a méhnek csupán az a szerepe jut, hogy egy ilyen méz és viaszgyár homlokzatára egy ércméhet függesztenek föl, vagy csak oda festik alakját, azt is csak azért, hogy az utókor láthassa: milyen is volt a mézelő méh?

És ettől már nem is állunk valami nagyon messze. A sok okszerű eszközzel és móddal való mézelés a méhállományokat már annyira megdézsmálta, annyira elősegítette, hogy ma-holnap csak azoknak lesznek méhei, akik az okszerű méhészetet nem ismerték, vagy minden eszközt sutba dobva, visszatértek az ősi kezelés módjához.

Hiszen, ha csak a méh lakásokat vesszük szemügyre, annyifélet fogunk találni, hogy se szere, se száma. És milyenek ezek? Egyik a másiktól lopkodja el, ami azon feltűnő s a magáénál alkalmazza, úgy, hogy egy modern kaptárban nemcsak, hogy nem érzik magukat jól a méhek, de annak szerkezetétől határozottan meg is bolondulnak. Ugy képzelhetjük, mint egy minden modern eszközzel felszerelt lakást, melyben minden megvan, csak egy a hibája, a lakó nem fér belé s ha belefér is, nem tud lakni benne. Ilyen a modern okszerű méhészet is.

Feledik, hogy az állat intelligenciája, ha emelkedik is, ez a fejlődés olyan lassu, hogy emberöltők kellenek, amíg a haladásnak csak legkisebb foka is észrevehető rajta.

Mindaz, ami az állat természetének nem felel meg, lehet az az emberi ész legzseniálisabb szüleménye, még sem viszi az állatot előre, sőt legtöbb esetben gátolja életműködését, satnyává teszi, míg végre elpusztul. Bizonyosság erre a vadon élő és okszerűen kezelt méhek között való magység-, munkaképesség- és üdeségbeli különbség.

Nem kell ahhoz nagy ész, sem valami kiváló ítélőképesség, hogy belássuk, mikép a méhek az eszközök alkalmazása nélkül sokkal több hasznot hajtanak. Hisz, aki szaporítani akar, kupos kasokat szerez, aki mézélésre dolgozik, nem bántja a fészket stb.

Nem szükséges tehát a méheknek a különböző eszközökkel való agyontámogatása, hanem ehelyett igyekezzünk méhlegelőt teremteni s ha okszerűséget óhajtunk a mé-

hészetbe behozni, ne legyen az természetellenes. Én mindjárt rámutatok egy oly kérdésre, melynek megoldására bár egész életét is rászánhatja a méhészt.

Ime:

1. Kísértsük meg nagyobb testű méheket nevelni.

2. Tegyük kísérletet a különböző méhfajok jó tulajdonságainak egy egyedben való összpontosításával egy új hasznosabb faj kialakítására.

3. Próbáljuk meg a méhek nyári élettartamának meghosszabbítását.

4. Tegyük azokat az időjárás szeszélyei iránt ellentállóbbakká.

5. Fedezzük fel a méhbetegségek okát, azoknak megállítására alkalmas tényezőket, biztos orvosságot stb.

Ezeken s az ehhez hasonlókon törjük fejünket, mert ezek nekünk hoznak hasznot, nem pedig a kaptár és eszköz feltalálóknak.

—s. —s.

Első riadó a méhészek egyesülésére.

Azt tudjuk, hogy hazánkban már évtizedek óta több méhészeti egyesület működik, de nagyon kevesen tudják azt, hogy hazánkban a legelső egyesülésre való felhívás Erdélyből indult ki ezelőtt 41 évvel és éppen azért nem érdektelen ezt a felhívást újból reprodukálnunk, hogy láthassuk minő lelkesedés vezette az egyesülési eszme megpendítőjét: Kende Gusztávot. A felhívás szószerint így hangzik:

»Csendes magányomban kedvenc méheim közt igen sok élvezetteljes órákat töltvén, sokszor felvillant bennem azon gondolat: miért nem alkotunk mi is, kik a méhészettel foglalatoskodunk, egy országos egyletet, hogy ezen gazdasági iparág tökéletesítése által hazánk felvirágzásához, ha csak egy porszemmel is, járuljunk.

Hogy a méhészet a gazdaságnak egy nagyon sok hasznot hajtó ága, mutatja a nagy német *bírodalom példája*, hol e komoly, szorgalmas, számító, művelt nemzet nemcsak országos méhészeti egyletekkel bír, de majd minden kerületnek megvan a maga méhészt-egylete, meg van a maga kis értesítő közlönye, mely társulás az ál-

lam által is elismert fontosságu és nagy haszna végett megfelelő segélyben és gyámolításban részesül. Nálunk e kies kis hazában, melyet Isten is jókedvében a méhészetnek teremtett, *sem egyletünk, sem értesítő közlönyünk nincsen*; azért van méhészetünk a legprimitivebb állapotban és tudatlan kezekre bízva tengődik.

Közönséges kasainkból, ha hasznot akarunk huzni, ártatlan méheinket kénnel öljük le, úgy teszünk, mintha juhainkat leölnénk, hogy gyapját elvehessük; a tőke után nem a kamatot élvezzük, hanem magát a tőkét apasztjuk. Ahelyett, hogy célszerű kaptárokat használnánk s észszerű kezelés által csak a felesleges mézet vennénk el, törzseinket semmisítjük meg.

Azért tisztelt méhész barátim, *a mai korszak az egyesülés korszaka lévén*, egyesüljünk, mert csak így lehet dús és nagy eredményt felmutatni. Egyesüljünk mi is e téren egy országos egyletté, s válasszuk közlönyül az Erdélyi Gazdasági Egylet lapját.

Európa nagy méhészei e napokban gyülekeztek s évi vándorgyűlésüket az osztrák birodalom Salzburg városában tartják. Minket felkésítsen példájuk, mi is egyesüljünk!

A méhtenyésztésnek azon nagy jelentősége ma már elismert tény, hogy a nép nemesedésének egyik emeltyűje. S biztosan táplálhatjuk azon reményt, hogy a gazdászat ezen iparága ésszerű mivvelés által áldásaiban ma-holnap sokakat részesítend. A nagy német birodalomban, hol oly magas fokon áll ezen iparág mivvelése, hány család örvend jólétnek, mely egyedül csak a méhtenyésztésnek köszöni vagyonát.

A méhtenyésztés távol attól, hogy valakinek ártana, a legnagyobb mértékben jótékony és sokak által könnyen gyakorolható foglalkozás, melynek ésszerű kezelése a haszon mellett még élvezetet is nyújt. Midőn a földész és iparos kiválólag csak anyagi hasznot akar belőle nyerni, akkor az államférfi, a tudós, a művész, a néptanító, a lelkész, egy szóval minden művelt embernek a legtisztább szépészeti élvezet nyújtja. Minden elmét kifárasztó munka után, a szünórákban felkeresett méhesben meg-

üdülést találunk. S ezért méltán nevezik a méhészetet a »gazdászat költészetének«, azért a legmagasabb műveltségű egyén is vele élvezettel foglalkozhatik.

A gazdászat többi ága csak az érett, erőteljes férfikor szakában képes figyelmünket lekötöni: az ifjunak a kedv, az öregnek többnyire az erő hiányzik hozzá.

Egyedül a méhek csodaszerű életrendszere és működése, fáradhatlan szorgalma, művészi ügyessége, takarékosága, rendszeretete, tisztasága, a királynéhoz való példátlan hű ragaszkodása, fiai iránti gyöngéd gondosága, egyesülési vágya, ébersége, meglátható ellenség elleni önfeláldozó bátorsága, ezek azok, melyeket az ősz ugyanazon érdekekkel tekint, miként mint gyermek nézte és bámulta és ha az előre haladt évek és bú férfi erejét megtörték, akkor egyedül a méhes környéke azon kellemes hely, hol elszóródást találva némileg lelkünk fájdalmait felejtjük.

Számokkal van igazolva, hogy *méz és viaszért millió forintok vándorolnak évenként a külföldre*, mely összeg, ha méhészetünk okszerűen kezeltetik, az ország javára benn maradhatna.

Az egyesület alakítása még következő fontos okoknál fogva szükséges:

1. Hogy kezdő méhészt az egyesület tanáccsal és utasítással segítsen, hogy az ésszerű méhápólast mihamarább elsajátítsa, miáltal méhfenyésztlése biztos jövedelmet adhasson, úgy, hogy évi kiadása ne csak fedeztessék, hanem tiszta jövedelme is legyen.

2. Hogy a már gyakorlott méhészt is, minden a méhészetre vonatkozó kipróbált találmányokról és műveleti eszközökről értesítse, hogy ezek használatba vétele által évi jövedelmét szaporítsa.

3. Hogy az egyesület az iskolákban való tanításra felügyeljen, a méhésztelepeknél összejöveteleket, felolvasásokat tartson, egy szaklapot szerkesztessen, mely által az ésszerű méhészet terjesztessék, évenként a vándorgyűlés helyén méhészeti tárlatot is rendezzen s jutalmazások által ébressze a méhészet iránti buzgóságot, minta-méhészetet állítson s abban minden célszerű kaptár s mé-

hészeti műszereket szerezzen meg, hogy a méhészek vele megismerkedjenek s ottan utasítást, felvilágosítást nyerjenek.

4. Az egyesület célszerű kaptárokat s méhészeti szerzőségeket, melyek a kezeléshez okvetlen megkivántatnak, vagyoni állásához képest beszerezvén, mint mintákat azokat a szegényebb sorsú, leginkább a tanítással foglalkozó méhészek közt jutalomképpen ossza ki.

5. Azért is szükséges az egyesület, hogy általa a természetnek természetmánya eladására *piac szerzettessék* s a vevő tiszta, jó természetmánya megvétele végett utbaigazítottassék.

Az egyesület alakulására legalkalmasabb időszak lenne a jövő hóban Dicsőszentmártonban tartandó orsz. gazdasági vándorgyűlés, mely alkalommal az ország minden részeiből összejövő gazdaközönség tagjai értekezhetnének. E cél elérése végett tisztelettel felkérem az erdélyi gazd. egyesület odamenendő képviselőit, legyenek szivesek e tárgyban ott a kezdeményezést megtenni, meg lévén győződve, hogy ezen ügy a nagyközönség meleg részvételével fog találkozni.

Körtefáján, 1872 szeptember.

Kende Gusztáv.

Méhészeti szakirodalmunk legújabb terméke

Mint lapunk folyó évi júniusi számában már röviden megemlékeztünk róla, Donáth Aladár méhészeti szaktan. »Természetesség a méhészetben« című könyve megjelent és a szerzőnél (Kolozsvár, Ferencz József-ut 81. sz.) 3 korona könyv és 45 fillér postadíj beküldése mellett megrendelhető.

A vaskos kötetet kitevő munka 13 ivre terjed és 60 ábrával van illusztrálva, elől a szerző fényképével.

A könyv elméleti és gyakorlati részre oszlik. Az elméleti rész 1—61 oldalig tárgyalja a méh természetrajzát, elenségeit és betegségeit, a gyakorlati rész 62—200 oldalig, prehistorikus korszaktól kezdve kimerítően ismerteti az ingatlan és ingó szerkezetű méh lakásokat, az elterjedtebb magyar kaptárokat, a Donáth-féle kaptárok keletkezését, a fontosabb méhészeti eszközöket, a viaszolvasztást; szól

a méhek társadalmi életéről és a méhészet szépségeiről, majd a méhészet megkezdését, a természet utmutatása alapján a rajzást, annak elősegítését, beszüntetését, mesterséges rajok készítését, azok káros következményeit, a kaptárok kezelését, a méz pörgetését és feldolgozását, az árva és anyahibás népek anyásítását, az anyanevelést, a méhek elsatnyulását a Donáth-féle kaptár kezelését, a rablást és okait, a rablás felismerését és beszüntetését, a lekénezendő családok megmentését, a méhek betelepítését és etetését, a lépek osztályozását és eltartását, a méhek teleltetését tavaszi, téli gondozását és a méhlegelő javítását tárgyalja azzal az egyszerűséggel, buzgósággal, mely Donáthnak minden munkáját jellemzi.

Írálya könnyen megérthető, nyelvezete tömör, igen sok helyt egyes dolgokat költői szárnyalással ír le, látszik, hogy munkája megírásánál egész lelkét oda adta a muzsának.

Valóban ezen alapos szaktudással megírt munka hézagpótló szakirodalmunkban s tekintve hogy mindent elég részletesen tárgyal és nem untatóan, érdemes arra, hogy minden méhész megszerezze.

Dr. Balázs Ferenc,

Bőséges rajzás.

Annak dacára, hogy az időjárás országszerte olyan szeszélyes és változó, hogy annak jellegét nehéz meghatározni, a méhek-nél aránytalanul bőséges szaporodás észlelhető.

Vannak olyan helyek, ahol 10 törzs 36–38-ra szaporodott. Ez a hatalmas szaporulat kitesz 150–180 %-ot és egyáltalán mondhatjuk, hogy a méhek állományában ebben az évben 70–80% az átlagos szaporulat.

Hogy ez a, mondhatni tulságos szaporulat a méheknek hasznára van-e vagy sem. Vagy, hogy gazdaságos dolog-e a méheknek megengedni ezt a tulságos rajzást, ez nagyon sok mindentől függ.

A tapasztalat amelleit szól, hogy vannak idők, amikor a méhek rajzását a legnagyobb erőszak és műtéti beavatkozással sem lehet meggátolni, mert a leggyengébb család is megrajzik. A mostani időjárás is épen ilyen.

Nagyon valószínű, hogy a méhek természetes szaporodása és az u. n. kövér időjárás között bizonyos okozati összefüggés van. Ha pedig a tulságos szaporulat természeti törvényszerűség

alapul, az ellen minden akadályozási kísérlet meddő lesz, s mint ilyen fölösleges, sok esetben pedig káros is.

Igaz ugyan, hogy az okszerű méhészet vezérelvei között első helyen áll az a tanács, hogy méhesünkben gyenge családokat ne tőrjünk, mert azok sokkal több munkát és utánjárást igényelnek, de az ilyen körülmények, amikor a méhek tulságosan szaporodnak, bizony sok kis rajt bocsátanak ki, melyeket, ha az anyacsaládra visszaverünk is, újból csak kirajzik.

A méhészt ügyességétől és körültekintésétől függ, hogy mitevő legyen.

A kivonult rajok között tudvalevőleg, csak az első megy ki — rendes körülmények között az idős anyával, miközben a meg-rajzott anyacsalád fiatal anyát kapott, mely a népesség veszteséget pótolni tudja. Az első raj pedig, amely nagytömegű méhvel vonult ki, szükség esetén anyát cserél és fenmaradása biztosítva van.

De mit csináljunk a 2-od, 3-ad rajokkal, ahol a népség oly maroknyi, hogy a rajbefogó kas csucsában eltér?

Ha a méhészet vezérelveit akarjuk követni, ezeket az anya-törzsre kellene visszaverni, mert hisz az az aranyszabály, gyöngé családokat ne tőrjünk. De ne feledjük el, hogy itt nem gyenge családokról, melyeknek anyja rendszeren öreg, vagy hibás, hanem fiatal, életrevaló anyával bíró rajokról van szó.

Tehát nem szükséges azokat az anyatörzsre visszaverni, hiszen azoknak hasznát vehetjük még ősszel vagy tavasszal, csak bánjunk velük okosan és helyezzük el célszerűen.

Ne féljünk a rajjuktól, bármennyire kicsinyek azok. Ne aggodjunk jövő sorsuk fölött, mert ha életrevaló anyjuk van, kifejlődnek és erős család válik belőlük.

A kis rajokat befogás után helyezzük apró anyanevelő kaptáracskákba, ha ilyenekkel nem rendelkezünk, a rendes kaptárba tegyük s szorítsuk azokat kis térre, hogy az anyának ne legyen alkalma a tulságos szaporításra, mert megtörténhetik, hogy a hordás annyira megcsappan, hogy a téli szükségletét sem bírja beszerezni és sokkal nehezebb lesz egy nagyobb családot a szükséges téli táplálékkal ellátni, mint azt a kis anyanevelőt.

Ősszel pedig egy gyenge családot célszerűbb egy ilyen fiatal anyával bíró anyanevelővel egyesíteni mint két gyengét, melyeknek mindkettőjénél az anyák hibás volta okozta a gyengeséget.

Tavasszal pedig, ha valamely családuknál bármi okból anya-

hiány mutatkoznék, milyen könnyű lesz azt egy más családba való osztás helyett egy kis tartalék-rajjal meganyásítani és föisegíteni.

Abban a szerencsés esetben pedig, ha sem ősszel, sem tavasszal nem lennének családaink ilyen segítségre szorulva, a kis családokat lakóhelyük bővítésével vagy megváltoztatásával szabad fejlődésre engedjük és az törzscsaláddá fog kifejlődni, mert nem egyszer láttam, hogy a kas csupjába felhuzódott maroknyi raj más évben hatalmas törzsszé fejlődött ki.

Solymosi Gábor.

Felhívás a székelyekhez.

A folyó év fontos a méhészekre, mert három ország méhész tekintélyeit a Pozsonyban július 25—31-ig tartó nemzetközi méhészeti kongresszuson üdvözölhetjük és a kiállításon három ország méhészeti produktumait láthatják. Gyönyörködhetnek ott szebbnél szebb, hasznosabbnál hasznosabb dolgokban.

Mi székelyek, kik az anyaországtól elszigetelve, csendesen éljük napjainkat, mi sem hagyjuk magunkat; kedvezményes vasuti jegyekben részesülünk, sőt remélhetőleg egyes szegény méhészek egyéb más segélyben is. — Használjuk fel e kedvező kínálkozó alkalmat. Vegyünk részt minél tömegesebben, ne csupán kiállítandó tárgyainkkal, — ha pár kiló vagy keret méz lenne is csak az, — de zarándokoljunk csapatosan, patriárkális összetartással (nem baj, ha az a hazai sült Pozsonyig is elkísér bennünket), ott jó ingyen szálláshoz és szerény étkezéshez, hogy hozzájussunk; a jó öreg Valló bácsi megemberel bennünket, sőt örömére fog válni a mi jó magyar testvéreinknek, ha oly szép számmal üdvözölni fogjuk őket.

Meg kell ezt tennünk akkor, midőn szép hazánkat tisztelték meg külföldi méhésztársaink azzal, hogy édes hazánk egyik ősrégi koronázó városába jönnek a méhészet jövőjének fejlesztési módját minél inkább megvitatni s az elért vívmányokat felmutatni.

Aki résztvenni óhajt kiállítási tárgygyal, vagy személyesen is, méltóztassék hozzám fordulni csak egy lapocskán is, én teljes készséggel nyujtok felvilágosítást, sőt bevalló ívet is küldök.

Szíves felvilágosítást nyujt az Erdélyrészi Méhész-Egyesület Kolozsvárt, a Háromszékmezei Kereskedelmi Méhész-Egylet Sepsiszentgyörgyön s az Udvarhelymezei Méhész-Egylet Székelyudvarhelyen.

Most csak azt kívánom, hogy buzdító szóm ne legyen a pusztába kiáltó szózat, hanem egyetértve, egy szív, egy lélekkel július 22-én már egy kedves társaságba csoportosulva a többi méhésztársainkkal, vidáman röpüljünk Pozsony felé.

Adja a jó Isten, ugy legyen!

Nemes Győző,
szaktanító.

Ócska, de jól használható **kaptárokat, kasokat** olcsón **eladok.** Donáth Aladár Kolozsvár, Ferencz József-ut 81.

Néhai Bacskay Sámuel ref. esperes hagyatékából alábbi címen a következő művek rendelhetők meg:

Útmutatás a vereczkei kettős kap-

tárnál való méhészkedésre . . . 80 fill. helyett 60 fill.

A méhészek hibái . . . . . 50 fill. helyett 40 fill.

Az ár postabélyegeken küldendő.

Bacskay Erzsébet Csap, (Ung vármegye).

Eladó kiépített keretek.

Eladok 400 drb. vegyes (here és munkás) építményű országos méretű keretet, drbját 30 fillérével számítva. **Donáth Aladár.**

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kisérleti nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton *a „Ludwig“-műlépet*
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket, melyet franko küld szét s abból
[rendelje meg

Méhészetbe vágó s az összes jó cikket

RITZMANN LAJOS
Ókér. (Bácska) **Fő-utca 399. sz.**